8319

Pawlicki Stefan, ks. dr.

Witelo.

R. 1909.

Witelo

Münst. 908 Aschendorff.

Witelo. Ein Philos. u. Naturforscher des XIII Jahrh.
Jest to zesz. 2i trzeciego tomu publik. zbioro.: Beiträge
zur Gesch. der Philos. des Mittelalters – wydaw. przez Dr. Klem.
Baeumker'a i pozn. baro: Jerz. Hertlinga. Jed. jest obecz.
prof. w Strassburgu, drugi w Mönachium. Tomów wyszło już
siedm, choć nie wszystk. tomy są ~~w zbiorze~~ komplet. – każd.
obliczo. na zresztą zeszyt. a każd. wydo. niezależ. od inn.
i woln. jest objęto. – Dotąd tomy 2–6 incl. wyszły komple.
kai. w 6 zeszyt., z pierw. tomu mamy dot. 4 zesz. z VII go
dzieł. 1. – Teraz tomy 3i przerwaterem. 2o zeszy.: [illegible] niezwykle kompletow.: a jest w potrzeb.: zeszyt. organi-
zowan. wszyst. zeszytu w tej publi. są takie grube –

Zeszyt o Witelonie miał już dwa wyd. – ale zwracają uwa-
gę swoim horyzontem: nowe przedmioty i zakres
jak wszyst. osobli.: aut.: wielkie oczu tej. okazał. Tom
była już wydruko. w r. 900 gdy jeszcze był prof. w Wrocławiu
ale dwa razy musiał zmienić
miejsce swojej profesor. działalno.: – najpierw przeniósł
się do Bonn, pot. do Strassb.

Tom ogrom. bo zawiera XXII et 686 str.
w wiel. form. 8vo
czyli 708

Treść tej publikacji jest taka, że

~~Tom~~ rozpada się na dwie części: nierówn. objęt.:

pierw. obejmuje texty 1–179 = (wzgl. 180 =)

druga pod tytułem ~~[illegible]~~ badania – Untersuchungen 183–640

reszta tomu wypeł. bardz. dokład. rejestra i wykazy bibliogr. i bard. staranne: wszy treść wypełn. to świetne

Pierwsza część obejm. tyl.: która 188 str., zawier. natomia bard. wiele – to części skorzenie wydanie bez dob. piśmien –

Texty zaś zawiera przedewszystk. ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ pierwsz. a po zaś pierw. ogłosz. traktat: de intelligentiis (1–71) = który wedł. autor jest prawd. autor. Witelona; po nim następuje ~~[illegible]~~ z przedruk. wariacyjn. wyjąt. filozo. ustępów ze znanej Witelona: Perspektywa, która jak wiadomo, w 16ym wieku w Norymb. 1535 i 1551 a po raz 3ci w Bazyl. 1572 przez Risnera – który także wyd. arab. optykę Alhazena.

~~[illegible]~~ to Abd. II Anhang II =

I zaś Abd. ma tyt. Krit. Anhang – w któr. aut. podaje wszyst. części rękop. przez siebie przegląd. który mógł się przydać i wyp. tekstu – Ten dod. krytyczn. jest rzeczą filolo. wzorow. która przypomi. zupełnie w ~~[illegible]~~ bad. ku ustalen. textu przeprowad.

Anhang II = Philosoph. bedeutsame Abschnitte aus Witelo's Perspectiva = p. 127–179

I Krit. Anhang I = 72–126

Autor wyd. traktat de intelligentiis, o któr. wspom. przez Rubczyński polegaj. na jed. manuskr. flor. – Bemerkung nicht gleichgültig daß die Rub. ogłos. tex traktatu, nie porów. z 6 manuskr. różn. wartości i wieku

II. Untersuchungen p. 183 sq

I. Vorbemerkungen p. 183 –

Słowian – śród – półn. zost. zwrażn. w ruchu ześrodk. kultu – najwyż. – orygi. pograniczn. kraj. o ludno. mieszan. Górnego śl. kt. słowiański sympat. kopernika i inn. uczon. krakow. – Sedziwoj de Czechel i Długosz i wspólnik. z tych czasów: wyjątk. że wschod. Europy w późnie. średn. wieku – wielkoś. orygi. co wiel. ocenio: ale że to – posiada. się pewn. w czasach najwyższego rozkwitu scholast. średniow. kultu. przypisuj. należ. że nie dochow. się tradyc. żad. pism.

Otrzym. tego wpadł i w d. osob. i w d. dziel. swoich Witelo = Vitellio

Od średn. wiek. posiad. jego Perspektywę napisana na podst. pisma arabskiego Alhaitema rzucając prawa propaga. i łamania światła wzięt. pewn. względ; – Bacon cyta. go = w Quodlibetach

Mikołaj d'Oresme (+1382) cytu. go w niewyd. manuskr.

Cytuj. go wśr. matem. Luca Pacioli (XV w.) i Sędziwoj z Czechel w prelekcyach o dziele Communis perspectiva, napisan. przez Canzyb. Kanterbury: – Peckham który miewał w r. 1430 w Krako. (istn. jako manuskr. = Peckham był tylko. powszech S. Tom.) – wymien. go Sędziwój wśród 5 autor. o perspekty. – dodaj. mało że w Polsce najsz. rozpowszechniał. traktat Peckhama o perspekty.

Według niego kt. Peckhama pocz. w r. 1472 wydruk. w Cambridge.

Witelo, Ein Philos. u. Naturforscher des XIII Jahrh. von Clem. Baeumker

p. 185

p. 186

W XVI w: dzieło Witela = został 3 razy wyd:

Wielki Jan Kepler pisze now: względ:

ad Vitellionem paralipomena quibus Astronomiae pars optica traditur - auct. Joan. Keplero - Francofurti 1604 =

Broscius = tęgi matem. z XVII stu. uważ. go za wiel. powagę -

apologia pro Aristotele et Euclide

Pot. od 18° w: liczn. pisa: niemi. fran: polscy, now. angiel. i włoscy zajmu. się perspekty. i jej auto.

Z Polak. wymien. Sołtykowicza, Bentkowskiego, Bystrzyckiego, Chodyniecki. Wiśniewsk. Witwick. Srokalsk. Żebrows. Windakiew. Biegeleis. i d.

Wszys. nie zawsz. dorzyst. się, że Perspekty. ma znacz. także również do histo. filo. nauc. dla histo. psycholo. O tem później.

Ale już teraz zwra. uwag: aut. że wszys. swej. wartości Fil: średniow. zadanie: opisywa: zjawisk psycholo. i anali: fakt. empiry: na korzy. dedukt. metafi. i klasyfik: pojęć = Poszukiwania ze psycho: źródło ... jest w ocz. wszyst. wielkość ~~Sch~~ scholasty. zaprzeczenie. Nie natrafi się z.p. z żad. teory: systeme: assocyacyj. nie ma modlić o mecze: assocyacyj i appercepcyj przy obserwacyi. i d.

Witelo

p. 187

Otóż ku naszemu zdziw. wielk. Perspekty. Wit. zawiera bogact. delikat. uwag, mają: wszyst. charakt. zupeł. nowożyt. Prawd. że w tych właśnie cz[ę]ściach aut. Teni nało jest samodziel. O ile jest nieraz oryginal. w swoich spostrzeż. fizykal.; otóż jest on w psychol. zupeł. zależ. od uwag wzorów, od dzieła owego arab. Alhazen'a (Alhaitama)

W najnowsz. dopiero czas. dowiedz. się, że Witelo napis. także rozprawę filozofi. Aut. oświad. że niegdy. w artykule (92 = druko. w 94) o Alanusie ab Insulis + robił takie uwagi o jak. trakta. de intelligentiis – odrzucił wtedy autorst. Alenusa – przyjm. że czas powstan. około 13° stul. i przedruko. naw. tery. Praw. równocześ. Barthélemy Hauréau – Notices et extraits V. poświęc. krótk. uwag. temu samemu trakt. i także odmów. go Alenusowi – ~~de aut.~~ nie mógł jeszcze tej prawdy

+ Handschriften zu den Werken des Alanus – Fulda 94 = poprzed. w Philos. Jahrb. tom VI i VII od r. 93–94 =

A wiedz. przed. bo już w r. 91 Witol. Bubczynski = w Rozpra. nau. Akad: na podsta: rękopisu floren. podał treść tego pisma i zastan. się nad history. pochodzen. główn. jej myśli

Równocześ. wykaz. Dorz. prawdopod. argum. że trakt. ten zost. napis. przez Witel. auto. perspekty. Że wskazów. do tego postawy rozpra: Windelband w Przegl. Pol. 88 = art. Bologna i Polska którym zwró. uwag. na wzmian. w dedyka: mój perspekty: Wilhelmo de Moerbeka – Powz. tem, że pisząc z polecen. jego te nową księgi – przerw. i otóż rzeczywi. nas z quod de ordine entium olim conscribendum suscepram capitulum

p. 188 Ponieważ aut. nie spodzie. się, żeby Rubczyń. ~~Klamcer~~ jeszcze wyd. text. owego traktatu on daw ogłosz. kryty. wydan. na podstaw. wszyst. man. rękopis.

Autor daleki się zdaje że ogłoszen. textu i wielka przez jemu poświęcone teor. uwzględn. to jest wielk. war. dodatk. do histor. duchow. rozwoju średn. wiek. zwłaszcz. w czas. jego najwyżs. rozkwit. w XIII stul.

Przyczyniły się ruch ówczes. filozof. uważ. za rozkwit. pod wyłączn. wpływ. arystotelizm. i arabsk. Zwraca się tyl. uwag. na pewn. wpływ metafiz. Św. Augustyn. jego psycho. i teor. poznan. Z naszego traktatu wid. że także neoplat. kierun. znalazł. pewn. kółko zwolenni.

p. 189 Lib. de causis w raz. z ... Proklos panuj. nad myślami naszego traktatu. Perspektyw. poświęcon. Wilhelmo de Morbekka (von Moerbeke) dominikańs. i łaciń. tłumacz. Elementarz. teolog. i Στοιχείωσις θεολογική Prokla. Arystot. był przypad. zwłasz. że pisma Wite. który był przyj. Wilh. — o intellig. tak zwano obraz. się w sferze myśl. Proklo.?

Tom. przyje. teg. sam. Wilhel. był Tom. z Akwi. On to naklon. Wilh. że po Neoplaton. zaj. się przekła. Aryst. Ale z jeg. przekł. neopl. także Tom korzyst. bo wiek. jak on, nie mówi. równie jasno o pochodz. lib. de causis. A także niejed. myśl neoplat. weszła do syst. Tom. n.p. że przyczy. spojone ~~[illegible]~~ są drug. [illegible] a były wyjś. powstan. się w niższ. sposob. mniej doskon. i osłabion. — Co jedn. w Tom. występu. jako pośrednie [illegible] w Wite. jako zupeł komplet.

4.

A ich. Perspektywa ma znacz. wielk. dla Psychol. - tak i piśm. de intelligentiis.

Aryst. nie bard. umiał wytłum. jak obraz zmysło. od przedmio. dostaj. się do narząd. zmysło. i tam oprócz fizyolo: zmian. należ. także psycho.

Ani średniow. psycho. nie dają gruntow. rozjaś. się tej spraw. a oczem gorszej od Aryst. tłum: dostaw. się obrazu zmysło: od świad. zewn: do duszy oglądaj. - przypomi. to oczom według. obraz. Epikur.

Otóż pismo Wit. de intelligentiis powiera. jak ustow. te zegad. rozmiar. Vis exemplaris światła jest na owe czasy wcześnie ustawio. żeb. w miejsc. domysłów postaw. jakąś siłę działaj.

A tłum. to lepiej nie jedn. co o tej spraw. w podob. sposób pisali Bonaw. i Alb. Mag.

Przy tej sposobno. dzięku. cały. bard. wszyst. wszystk. przyjaciół i uczniom którzy mi niegd. dopomogli w rozpatrzen. się po bogat. polsk. literat. odnoszą się do Wit.

On sam bar. mało należ. się polski. - dzięku wszystk. którzy mi pomog. w tłum. i rozum. polsk. textów - zwł. prof. Wojciech. Jerochowsk. i X. Piotro. Orzech. -

Witelo
Baeumk. p. 189

p. 190

Witelo
Baeumkera

II. Nazwisko, ojczyzna, żywot
p. 190 – 224

p. 190

W r. 1535 Geo. Tanstetter i Petrus Apianus (Pet. Bienewitz) wyd. = Vitellionis Mathem. doctissimi περὶ ὀπτικῆς – w Norymb. (choziaż w tekście raz Vitello) –
Tyt. 2° wyd. także Vitellio = 1551 =
Obok tej formy ustaliła się druga = w edycji Risnera 1572 w Bazylei: Vitellonis Thuringopoloni opticae libb. X =

191

Od tej. czasu zaczęły się spory co do nazwiska i używano się one wśród wsz. form: (ant. przypr.: Macrius Plaut. = tezar zam. M. Accius Pl. Erigena – tezar Eriugena – Gerrardi tozar Gassend ; – i tak Vitellio dost. nowe imię, o które strasz. walczo. pod względ. niemiejsko. narod.

Ant. podn.: że nie ma żadn. źródła dawn. współczes. w którym mowa o nazw. autor, wzmian. o nim znajd. się w późniejsz. pisa. ale z dni późniejsz. czas. a przy niedbało. podobn. wzmian. wiele nie dowod. I stąd. wob. uwag. Baeumk. – że wbrakn. inn. dokum. późniejsz. pisar. brali nazwisk. to, które znaleźli w Perspectivy.

191

Ze rękop. ze pisan. XIV i XV wieku = narz. się Witilo – Wytilo – Sędziwój z Czechel = mansionar w Krakow. raz Vitulio a raz Vitalio vel Vitulio = Także Wittulonus w późn. jakimś dopisku = nazwisko – Oxfor.

Muszą ted. dozyd. o [formie] Tnariska manastkr. Persp:

Tu zaczyn. się chcesz. Vier. Manuskr. podaj. zwykł. 4 razy to nazwisko

a) Incipit b) Explicit c) na czele dedyk. (ofi) (prolog.) do Wilhel. Moerbecke

d) naczenie w spisie rzeczy zawart. w cat. Kodeksie.

często nie zgadz. się międz. sob: w tym sam. manuskr.

Najnow. badan. nad tą sprawą: Curtze wykaz: że

w turin. manuskr: incipit i explicit podaj. Witelo, Vitelo,

p. 192 Vitello, Guithulo i t.d. – ale to dane zwykłe [mogą] są późniejsz.

dodat: Decydują jest ofogo: w sam. prologu: bo ten ułożył

skryptorz z Ołożem: Otóż w prologu czyta się zwykle Witelo:

jeden raz. dwa razy Wytelo, raz Wuitelo – raz Witello:

Baeumker zbad. inne tego manuskr: w cat. było Witelo.

193 Ale tego i w Niemczech przyjęto pisownię Witelo. (Cantor

Gesch. der Math: w Polsce: Birkenmajer – i Gigiatell

Vitellio lub Vitello: powst: jużi to przez antykizowan. pisowni

V = W: już to przez stosowan. się do polsk. akcentu na przedostat.

w zgodz. podług. U – już to iszczb. lub nieścisł. przypomin. ~~przypomin.~~

sobie Toruński Vitellg – lub nar. wyjnus. Vitellio

Ale zenty nowe wstaw. wzb. dawn. tradyc: narwisk. = zupeł. zbałamu. 194 **Witelo**

Powiedz. Vitellio lub Vitello przypomi. Tarin. vitellg, zarzeł

Sołtykowicz - o stan. akad. krakowskiej itd. Kraków 890

że Vitellio wzięło się Ciołek i że ten, co się tak nazyw. pochod z rodzi:

rlachci. Ciołków. Przeszli ten domysł dziejopisa: polsk. i litera:

od Bentkowskiego i Wiszniewskiego aż do Biegeleisena - a

czytelni. natural. uwierzyli, że był jakiś polski szlachcic Ciołek -

który napis: głoś. wzrok. dzieło: perspectiva =

Baeum: wydaje się ten domysł zgoła niewiarogodny.

Pierw. bisk. płocki Stan. Łubieński (Series vitae res gestae

epp. Plocensium - mies. w 1 połowie 17 stul.)

mówi o bisk. Andr. II płockim - dictg Ciołek - sive vitulus dicere

maluens - de familia quae Tauri pronomate gerit + 1260 195

a wymoż. uczeni, krajowi i zagraniczni - przyj: to zapewn. że ów

nowowy należ. do rodz: Ciołków - Korotyński wnio. - że był ongi

bisk. płockim Andrzej = choć ten umarł przed napisan. owej

perspektywy i później. jej Wilh. Moerbecke

Autor robi stwo. uwag. że już Zebrawski - Uwagi - Quelques mots -

dowiódł fakt pewny przeciwstaw hipotez. jako w 13 w.: ani w Polsce ani

za granicą nie było nazwisk rodzinn.

195 Aut. dodaj. się w 13 wie. jzk. w Niem. tak w Polsce czy u szlachty czy nieszlachty, księży czy mieszcz. używ. za tyt. imiona chrześt., — po większ. części lub: przydom. rodzinn. — któr. dla odróżniają. odróżnie. dodaw: nazwisk ojca czy miejscowo. czy urzędu

196 czy zaj. czy mieszkan. czy jakiejś cechy fizycz. lub ducho.

(Przytacz. u Damrotha, die älteren Ortsnamen Schlesiens)

Zaper. nowi aut. mogą także dodatko. nazwa dot. takie nazw: Witelon

Cytuj. z Damrotha śląskie przezwi: drastycz =

a. 1288: Jacobus dictus Glowacz = Dickkopf — Dummkopf — Rechthaber =

1289 — Dietrich dictus Crzicala = krzykała

1275 = Radzlaus Dremlik = dremlik = Schläfer —

1291 — Ritter Stredivojus Cobilaglowa =

1201 — der Bauer Glaimb = głąb Strunk = Krautstrunk = Krautkopf = Dummkopf =

Cesko gen. Sayonczek = zajączek — Häschen —

1269 — Joh. Zaper } = żaba = Frosch

1271 Jasko Sabe

Witelo
196

Tak. przeciw. ucz. nazw. bohate. tak jak dług. przez. Longinem, byłob. dziwło. gdyby jego nazwa brzmiea. rzeczywiś. Vitellio lub Witello ale ponieważ. brzmi Witelo – nie poleg. na niej. – a wtedy. doraźnie: nazwa Ciołek byłab. domysł. niej. wszc.: bo nie poleg. ona na zad. dowum.

Tokarz Kubarzynski i Fijałek wystąp. przeciw tej formie. nib. polsk.: i byłab. nadziej. że ta pseudonazw. zastn.: z polsk. litera. gdyb. nie p. Biegeleisen, ubole. aut. w swoj. Ilustro. hist. literat.: nie był dawno. do now. popularno.

Dodaj. aut. że mogliby[?]ś. po tem sam. praw. zaliczy. do rodzi. szlachei: von Kelbchen – które. później kształ. na Szlask. lub ponad. że naprz. się pierwot. Kalb = w nazw. Szolkal. na rzym[?] utory:

Zbija także autor Zebrawski: który w swoj. Bibliogr.: piśmiennictw. polsk. z działu matema. i fizyki oraz ich zastosowań w Krako. 73

Tenż.: Uwagi nad rozprawą Prof. Maxima Curtze w przedmio. pisowni i narodowości Witka autora optyki z XIII w.: (w Rozpr. i Sprawozd. Ak. um. filol. T. VI r. 78 -

Tenż. Quelques mots au sujet de la note de M. Maximilien Curtze sur l'orthographe du nom et de la patrie de Witelo

Bulletino Buoncompagni Roma 79 T. XII

Curtze Sur l'orthographe du nom et sur la patrie de Witelo (Vitellio) Bulletino Buoncam. T. IV. Roma 71

M. Curtze Replik an Hr. Dr. Zebrawski – Archiv v. Grunert 79 – Theil 64 –

197 Otóż Żebr. przypu. że Witelo - nazyw. się pierwo. Witek - co jest polska forma zam. Vitus = Wyraz tkło pisany przez K - w gotyc. form. - bo archetyp. był pisa. w XIII stul. przez odpisyw. XIV stul. zost. przemien. na Witelo - bo kopist. nieprzyzwycz. do lite. K - zrob. z niej lo -

Brzeglewicz natur. przyj. tę hypot. jako niepewną = w swoich Illustr. dziej. literatu. polskiej = Tom I - Vitellio który się także nazyw. Witek lub Ciołek =

198 Ale Curtze w swoj. „Replik. etc." wykaz. że K nie jest żad. forma wierzytel. a jeśli: tu przedt. w archetyp. stało Wilhel. de Morbeka =

Veritatis amatori fratri Wilhelmo de Morbeka Witelo, filius Thuringor et Polonorum etc. -

i nie zost. przemien. i dla czeg. K w następ. wyra: Witek - jeśliby tam stało - miało być zmienio? nie było żad. powod. dla przepisy. zmieni. Witek na Witelo =

Ani nie zgad. się aut. na hipot. Miodońsk.: że Witelo brzmiał. pierwotn. Vitalis, - przytocz. ją Rubczyń. a poparł Fijałek - bo Sędziwój de Czechel ma i form. Vitalio i Vitulio - co przypomi. Tow. Vitalis czy staropol. Witu'a

8

Aut. odpow. się póżn. świadect. Sędziw. (Któr. wezw. o takż dobro: Witelo
nie dbał = non tamen est multum curandum de causa efficiente, cum non quis dicat
sed quid dicatur, est attendendum = 199

Trad. rozum: Dla czego takż. Vitalis nie mogło się zachow.
lecz pod przepisyw. musiał. się zmien.

ani też mogu. dla czeg. auto. jeśli czarny. [illegible] Witel. nie
zmien. go na Vitalis, lecz na Witelo.

Dostateg. wez. wytłum. Curtze, sur l'orthographe etc.

Witelo jest deminut. z Wito lub Wido i zjaw. się
jako Witilo, Witulo, Widelo, Widilo, Widulo = i to
w dokum. XIII stul. zwiczn. turyngskt.

Dla naszr. cut = któr. jest filius Thuringor et Polonor
imię Turings. nie ma nic razi. – niespr. o to, czy w domu
gad. po pols. czy po niem.

A przez tych pkt dodaj. Baeumk. napotyka się w
Lelańs. – oryginał Witelo – 199 =

z r. 1305 = Witlo kler.
r. 1311 = Jan syn Wytlo
1315 = kupiec powstow = Reichskrämer = Wittelo
jest radzcią miejs. w Wrocław = przez tego Wido = Guido –

200 Form. zdobnia: Ebyrejmniej (jak dziś Żebraw.: nie spraw. iedz.
trudno. Wprawdz. mówi Zebr. że poważ. charakter zakonni. nie zezwal.
na to, aby wybier. sob. imię zdobn.

Curtze na to: że nie wątpli. demin. Witelo - powst. z Witolda
ale mimo to znajdz. się jako imię chrzest. nawet u Kapit. częst. w
dokum. turyng.

Prócz tego w XIII wiek. nie było jeszcze obowiązuj. przepis.
że kto wstępuj. do zako. musiał przyj. now. imię - nie była to reguła
powszech. - a wkol. kto od chrztu nazyw. się Witelo - mógł także
później w zako. nazyw. się tak samo.
Tyle o nazwie -

200 Co do życia nie mamy żad. wiado.: prócz tych, które o sob.
pod. aut. w swoj. dziel. Perspectiva - później jakieś zapis.
znalezł. zaw. do tego jedyn. źródł. się dają sprowadz.

Co się dało wydob. z texta Perspektywy:
zestaw. Risner - w przedmo.: do swego wyd. z 1572 w Bazyl. zrobił.
Na tych wiadom. Risnera poleg.:
Baldi, Montucla, Kästner, Bossut, Delambre, Chasles
Poudra - a w głów.: wszys. także Sołtykowicz
Z tego znowu czerp. Bystrzycki, Bentkowski, Wiszniewski
i t. d.

Ale, jak podnosi aut. niektó. now. szczegó. dodali Widuski, Żebrawski, Curtze, Rubczyński | Witelo 201

Jeno. kt. dodat. przyno. sam aut. a przedewszyst. stanow. naprawdę na podstawie rękopisów. tradyc. | 201

Czas w którym żył Wit. oznacz. się przez datę Perspekty = Poświęco. Wilh. z Moerbeke – tłum. Aryst. Sympli. Proklo w prolo = oz. dedykac. nazw. penitencyaryę. Stoli. Apost. był nim za Klem. IV (1265–1268) i za Grzeg. X przed tem interreg. (1271–1276)

Klem. IV 1265–68
wakancya 1268–71
Grzeg. X 1271–76
Innoc. V 1276
Hadryan V 1276
Jan XXI 1276–77
Mikoł. III 1277–80

Niewątpl. w 1268 piastow. ten urząd i siedz. w Witerbo z dwor. pap. (Klem. IV niewątpli tam rezyd. od 12 V 66 – do śmier. 1268 29 listo. – Zob. Regesta Pontif. Romanor. II. Berl. 75. wyd. A. Potthast

Następ. Sedisvacanz – przez 2 lata 10 mies. 2 dni przez ten czas wszyst. dokum. Kuryi są datow. z Witerb.

Tu 1 wrześ. 1271 wybr. Grzeg. X który zwykl. rezydo. w Orvieto a w Lionie podcz. Sobor = z Lionu datow. dekre. pap. od 20 list. 1273 aż do 13 kwiet. 1275

Innocen. V podcz. krótk. pontyfi. siedz. zwykł. w Witerb. 23 lip. do 18 sierp. 1276! tamże do śmierć. przeby. Jan XXI + 20 maj 1277

+ tamże siedzi do śmierć. 15 paź. 1278 Witerb. i dwór, skąd papie. wybr. w, i Mikołaj III który po krót. poby. w Rzym. +

Otóż w Witerb. koniq. Moerbeke przetł. Proklosa = Elementatio theologica — στοιχείωσις θεολογική — jako zlec. przed śmierc. Klem. IV

Także przebyw. jeszcze w Witerb. w r. 1271 za Grzeg. X, gdzie z greck. manuskr. w bibl. papież. przetł. Kom. Symplicyu. do Aryst. de coelo — W

W r. 1274 przeby. na sob. powszech. lugduń.

1277 siedzi znow. z dwor. papież. w Witerb.

i tłum. Galena de virtute alimentorum i zost. arcyb. Koryntu

completa fuit haec ejus translatio Viterbii a. d. 1277 m. oct. XI Kal. novembris — p. 202

Prawdopodob. koło r. 1270 lub kil. lat późn. napis. swoj. Perspekty. Witelo — ponieważ wspom. o kil. napis. przez sieb. prac. przyrodn. a zwłaszcza o niedok. de ordine entium — więc prawdop. koło 1220–30 = [prawdopod. jui koło 1220 — powin. [p. 221 et 243]

Jest zat. współczes. wielk. scholasty:

Rogera Bakona, Henryka z Gandawy,

Bonaw. i Tom. z Akwi.

O życzy. Witel. i miejscu, gdz. prawow. także mógł oraz z kil. uwag. w Perspekty.

Ponieważ te uwagi nie znajd. się w także Alhaz. — ani zmiejsz. nie w rozdział. dodan. do Alhaz. ergo pochod. z kraj. gdz. przebyw. aut.

Z tych wzgl. ktòr. piłcy aut. wszystk. zestaw. przytacz. i tyl. uczuw.   Witelo
Jako przyczyn swoj. wymien. Polsk. = in nostra terra sc. Polonice X. 74
Urodz. się wdzy. z kolonistów niem: bo w dedyk.: nazyw. się Filius Thuringorum et Polonorum - co widocznie i najprośc. znaczy, że ojc. Niemc. i matka   205
Polka. Niektór. bezpotrzeb. przewroc. ten stosun. = a Risner wyd. zezwala na jed. i drug. - tak samo Baldi etc.
Czy ojciec dopier. przyb. do Polski - Broszcz. - ktòr. mniem. że ojca znaj. się na produk. soli - sprowadz. do nowo odkryt. kopalń soli pod Wieliczką -
Wiszniewski twierd. że pewno już przed św. Kunegundą i zesłan. ich przez Bolesł. - Wstyd. (1239) albo już około r. 1194 wydoby. sól tamże i wydaw. przywil. król. na jej wydobyw.
Szokalski = że rodz. w Desna była osiedl.
zbij. do Baeumker - p. 205   205
Tomicz. śmierc. rzu. supozycze - np. że urod. się w Toruniu itp.
Ale gdzie w Polsce urodz. się Wit.? -
Ant: że wiela pewno. nie może. tego rozstrzyg. ale może jej zostaw. w sposób dość prawdopod.
Z tych względ. w Perspektyw. może konstatow. ~~wnosić~~ jakby strony Polski   206 -
były mu znane

Mówiąc o twor. słońcą i księży: który wedł. stanu słoń. mniej lub więc. pełn. twor. półkole - powia: że w nasz. kraju - to się tyl. dziej: w czasi wschodu lub zacho. słoń. ale bard. ku północ: czyli pod słoń. wyż. niż. nieszko słoń. moż. ukaz. się wprowad. nad zem. horyzon. w takiej. bedą. ~~kod~~ punkt. środ. dla twor. się tych =

in nostra terra, sc. poloniae, habitabili, quae est circa latitudinem 50 graduum etc

20 J A Brożek: Vitellio qui nominatim suâ Poloniae terrâ vocat, sub altitudine poli 50 gradum -

Z tego wnosili = Sołtykowicz - Chodyniecki, Szokalski: że ołów. który mówi o swojej ~~z~~ ojczyźnie że leży nieokoło 50 stop. nieszko. musiał się narodz. w Krako -

Tak samo Bentkowski = że oznacz. Wit. miejsc. w Krakowie = i Wiśniew. - i Zebrawsk.

20 J Ale tak. ogół. twierdz = stanow. mówi Baeumk: nie dowod. ani że Wit. wyobraż. sob. że Krakó. leży zam. wśród. Polski ani że musiał narodz. się w Krako -

To też już Witulski był przeciw. tej hipot. i twierdz: że ogólniko. określenie - nieszk. = zaw. każ się domyśl. że to w tak. się wyraż. - przebyw. po za środk. np. we Wrocławiu

Witelo

207

Daleko waż. jest inn. miejś. w Perspekty. IV. 28 na któr. juz zwróct. uwag. Sokołowski = mowa tam o illuz: zmysło. powstaj. w nocy lub podcz. zmroku. gdy widzi. człow. stoj. międ. nami a lasem lub ścian. a nie mo. ocen. odległo. jeg. od lasu lub ściany.

Wtedy zdaj. nam się że tego człow. i las lub ścian. widzi. pod tym sam. kąt. optyczn. a przez to wielko. jeg. fizycz. przeceniać.

„Coś podob. wydarzyło się nie daleko od miasta Wrocł. przy lesie wsi Borett, bo tam widziano podcz. zmroku ludzi wyższ. od lasu; także przy lesie i zamku Polski (juxta lignu et castrum Poloniae) widzia. wilka, tej sam. co las wysoko: ale to się wydarz. podcz. zmroku, gdy światło jest wątpliw. a ci któr. widzie. owe zjawis. mieli je za illuzye zmysłów (phantasmata)

juxta civitatem Vratislaviae apud nemus villae Boret

Jest oczywist. że aut. mówi o zdarzen: przy któr. albo był obecnym. albo o któr. dowied. się od świadk. zasługu. na wiarę. którzy zat. byli obecn. Nas tu interesuj. oznacz. miejscow: gdz. się wydarz. owe zjawiska: Mowa o dwóch miejscow: jedno oznacz. w sposób niezrozum: juxta lignū et castrū Poloniae – tak czyt. w ostatn. wyd. Risner'a – ostatn. i zarazem jedynem wydaw. w Bazyl. 1572. któr. zawier. w pierwsz. części optykę Alhazena z dzieł. de crepusculis a w drug. części perspekty. Witel.

208

Nowszy - wyd - nie poried:

Co do pierw. wzmian. Donogr: juxta civitate Vratislaviae apud nemus villae Boret - znajduj. się oryg. na Szlas. - pod Wroc. oryg. nie ma tem ządz. wsi Boret - Baeum. dodaj że nazwa wg w niem. wg stow. 1329 . jest niemożeb.

209 Sołtykow. dostrzeg. że prawdziw: w oryg. było Borec w wedł. Damrotha. Die älteren Ortsnamen Schlesiens = po polsku się pisało Borek i wstęp. wspoty. się śród dawn. spis. miejscowo = Borek po niem. Wäldchen =

Dla wsp. Sołtykow. jedn. a po nim Wiszn: a za grani. Gley (Biograph. universelle T. 49 - przeniósł ten Borek w okoli. Krako = jest dla Baeumk. zagad:

Kron Wit. mówi wyraźn. juxta civitatem Wratizlaviensem apud nemus villae Boreo

209 Witkowski słusznie odrzu: dziwacz: idee Wiszniewski: który przypuszcz. błęd. oryginał. Sołtyko: - jakoby Wit. przy mogile Krakusa robił doświadczen. optycz. na górz. Lasota Lud czeszny brał go za czarnoksiężni - a podob. z tego wnosił podan. o Twardowskim - a Baeumker dodaj. - że Mickiew. humorystyczn ballada Pani Twardowska zdaw. się stąd być zależną postacią -

Wiszniew. dod. że Twardowski jak Cziołek używa magicz. zwierciadeł

i że jako lustro talkie Twardowsk. zachow. się w kości. węgrowskim itd

Baeumk. przekon. się, że niektó. rękop. mają Borec a zamienian. — Witelo

lite. c na t jest rzeczą zwykłą począw. od w. XIV — 209

a zwan. nazwisk. Moerbeke, które poświę. Wite. swoj. perspekty. 210

we wszyst. druk. tejż. pisan: Morbeta

Co więcej w wydan: wenec. z r. 1540 przekł: ~~tegoż~~ księg aryst. de coelo - tenże Moerbeke nazy. się Guillerms Morbetus - a nawet Broscius w swoj. apologii pro Aristot. et Euclid. zadaj. sob. pytan. czy ten Morbetus jest ta sama osob - której poświę. Wite. swoj. perspekty.

Borec = Borek istn. w pobliż. Wrocła = W r. 98 rozsza. wielom. do mies: Kleinburg, odległo. 3 kilo. od średniowiecz. Wroc. Otóż ta wioska (wsiko,) Kleinburg, ~~wsiko~~ nazyw. się w XIV w. Bork lub Borgk — 210

Zob. podręczn uwagi p. 210

Wroc. zaś w średn. wiek. był otoczo. pasm: laseczków - które od Wscho. ku Zacho. szedł aż do ujścia Oławy - bo na wschód i zachód od Kleinburga znajdu. się miejscow: których nazwa utrzyw. w sob. coś z wyrazu Gaj

Na ~~zachód~~ od Kleinburga Gabitz = Gajowice bo w r. ~~1193~~

na wschód od Kleinburga = Gay w r. 1193

czy Herdain - tak. nazy. się od = Gaiviz " " 1207 ~~1223~~

właściciel. Herdan'a = Gayowice 1207 - 1223

ale w r. 1304 = Gain = Gajowicz 1345

a obok czy Dürrgoy - które zwało się czas. w r. 1374 Gay.

a dużej czas. Gaiwitz lub Gabitz u chłopów, ogrodnik.

211 Wnosi zat. stwierdz. że Kleinburg dzisiejszy to samo miejsce: pod Wro.
która w r. 1193 nazyw. się Borch a w r. 1223 Borki

A gdyby się kto na to nie chciał zgodz. pie przyjmij się
Baeumker do zdan. kłopot: bo wierzyt dale. od Wroc. na połud.
lez. Strzelno – Strehlen – zat. jeno. juxta civitate Wratisla-
viensem – a koło Strzelna wioseczka Borcc = dzisiej Grossburg-
gdz. biskup Lubuski (Lebus) wyst. 1232 15/7 dokum. a
która to miejsc. w r. 1280 i 1309 wymienia. jako Borek

Jest zat. prawdopo. że Witelo był Szlązak.

211 Ale jak mógł powied. in nostra terra sc. Poloniae?

Aut. przypomni. że kto się tem gorszy, widocz. nie zna star.
znacze. wyra. Polonia = terra. długo po r. 1163 kied. przywróc.
synów wygnan. Władysł. II – t.j. Bolesł. dług. i Mieszko – a tak
niejako podstaw. fundam. pod stałe oderwan. Szląs. od Pols: i długo
jeno. po zarzut. kolonizac. niem. pod ks. Henryk. I, małżon.
św. Jadwi. – wyraz Polonia był w użyciu dla Szlas.

# Terra. w XIV w. na to mnóst. dokum. – a wielk. naw. w
XVI = 2 dług. cyt: i dokum., które przytk. aut. wymien., t.j.
Kron. Książąt szląs: pisan. mię 1382–1398 – Script.
rer. Silesiacar. I – Monumenta Poloniae III także się zaczyna
Incipit cronica principum Poloniae cum eorum gestis +

powia. aut: że ad laudem omnipotentis dei ... simul et beatae Hedwigis, olim ducissae Poloniae napis: veterum principum Polonorum gesta plus notabilia. Dokument. z XIV wiek. cyt. aut. całe mnóst.

+ a po przedmo: cyt: Cronica Polonorum incipit feliciter = a w przedmo.

#

Ale mamy bezp. źród. aby dowiedz. się co Wit. rozum. przez Polskę. Witelo
Sa to słow. jego w lib. IV. 28 perspektywy – oczytowo. już a zgoła
niezrozum. = juxta Lignicu et castra Poloniae = tekst już wyd. z 1535 213
i 1551 =

Baeumk. = że mianowicie mieć. juxta Lignitio (lub Lignicz (wyd. Erfur)
castellu Poloniae – to zupeł. zrozum. sens a z tego wyd. że okolica
gdzie leży Lignicz – uważ. Wit. za Polskę =

Sądzi też. Baeum. że oczyw. Wit. był okolicz. międ.
Wrocław. a Lignica – gdy już bez. wpływ innych: niem. wpływ.
i zlew. się z ludno. polsk.

Wbrew. wrażenie: Natur. że się narz. się przy Thuringos
et Polonos – słowa te nie prowadz. nas do Goleszy, jak chciał 213
Brown = w pierwszo. do Wit[?]skiej, de saliaris Cracoviensis etc.
[przyp. Baeumk. 205] lecz do Szląska –

Nie dale: od Lignicy, w miejscow. Leubus nad Odrą
siedzieli Benedykt. polscy – według tradycji: Cystersk[ie]j –
Tam 16 sierpn. 1163 Cystersi z klaszto. Pforte w Turyngii
osiedlili się a po 1180 konstytuow. się tam kompletn. klasz. z
opact. Florenczyny.

214 Baeumker podaje że ten nowy klaszt. niem. mało lub nic nie zrob. dla kolonizac. czy książę Bolesł. Długi (1164-1201) syn Władysł. II. choć był zaprzyjaźniony z Hohenstauf.

Baeumker wykaz. razem na podst. badań Schulte go z r. 1900:

Beiträge zur Gesch. der ältest. deutsch. Besiedlg. in

214 Schlesien. 1900.

że ks. Bolesł. Długi raczej przeszedł kolonizac. wewnętrz. potrzeby ludno. polskiej kraju i dokonał. dawn. ustalen. organizac.

ale nie przeczy Baeumk. że już za jego rząd. razem z ww. Cystersi niem. mogli także przemieszcz. i rolni. potrzebn. dla klaszto. do uprawy grunt.

Na szerszą kolonizac. niem. zezwolili dopiero: Henr. I małż. (1202-38) św. Jadwigi i biskup Wawrzyniec (1208-32) - ale dopiero po napadzie Mongoł. 1241 na wielką skalę książ. biskup. klasztory i wielcy właściciele zaczęli sprowadzać kolonist. niem. i przekształc. zupeł. narodo. stosun. na Szląsku.

215 Jest niewątpli. że pierwsi kolonis. przybyw. z Turyngii, skąd także pochodzą. ci Cystersi w Lenbus - ci przemawia także narzecz. średnio niem. mitteldeutsche - którym mówią tam gdzie.

Witelo

Na pyt. zaś, czy ojciec Wit. należ. do kolonist. przybył. z Turyng. czy też rodzi. jego były już dawno osiadł. w Pols. odpow. Baum. że jakkol. zjawian. się rozm. przybysz. z Turyng. już w drug. poło. 12° w. : nie jest wykluczo. ani fakt, że w. pradziad. Wit. już przyb. do Szlas. jedn. daleko prawdopodobniejsz. jest że ojciec Wit. dopier. z kupc. kolonis. przyb. na Szlask w 13ym wie : i że przypuszcz. Grodeck. jakoby rodzina Wit. już od kil. pokol. była osiadł. a zaś należ. stanow. odrębn. 215

Jakim język. gad. Wit.? odpow: aut. że prawdopod. utrakwistą był jak tylu dzisiaj na górn. Szlas. t.j. mówił oba języki.

Jeść. Windakiewicz spostrzeżen. rozm. Wit. stan. duchow. uspol. ludu polsk. który odgrywa rolę — odpow. Baum. że to human. pełn. ale jednost. 215

Mniemię zdaje: że Baumk. nie wszy, że ojciec był Niem. a matka Polska — dodaj. zaś ze swej strony — że wyklo dzieci uiedoj. dziedzi. po matce — charakter po ojcu — duchowy rozw. całk. a że pierw. rozwój dziecka zależy od wpływów matczyn.

Zwrócił w swoj. dzieł. „perspektywie" roz. ~~lottet.~~ uwagi na wszyst. kierun. i racz. rodz. spostrzeżeń: co i ciekawe i ogólniko — mógł je uwzględ. mieć z gorsz.: Bogdanoc gdy przytocz: nekrologii i wykaz.

nocyi. z ~~zbiera: w~~ różny. stron. Szlaska mają wsz. osobl. char.
Polska dla niej jest Szlask. - resztą naszego kraju. na wschód
od ~~Sz~~ Szlaska prawdopodob. w czas. istnien. się nie zajmow.
Tomasz. tyl. ogól. że Polska leży pod 50 ty stopn. szerok. =

Zwarin. zresztą że młodo. jego przypad: na straszne spusto.
Mongołów. Tom. urodz. się w r. 1220, jak przypusz. dla bard. stanow. powod.
Bacanek - to miał jakie 20 lat gdy kwiat rycerst. szląskiego
z Henryk: Pobożn. syn. św. Jadwi. i Bolesław. morawskim i tylu
inny. książęt. ginął r. 1241 w bit. pod Legni: Teraz przedt.
Kraków i Wrocław zniszcz.: Kiedy Polski i Węgry za-
mieniała Mongoło. dostał. w pustyn.: kto mógł choć trochę
uczyć się, nie miał na Szlask. ani w ~~innej~~ inn. dzielnic. Polski do tej.
żadn. sposobno. wszelka. tam żad. wyż. szkół - ale nie
istniały w połowie XIII stul. nawet w Niemcz. z wyjątkiem
głośn. szkoły dominikan. w Kolonii = ale ta stan. tyl. zakonni.
216 Kto był żądny oświa = wędrow. wtedy do Fran: aby studi.
nauk. paryskich: lub w Montpellier. Orleanie zapisał się
wszystkie:

Ale nasze Niem. młodzież ciągnął do Włoch, gdzie Bologna
i Padwa roiły się od niem. scholarów =

Witelo

Ta drogą poznajem. także Wit. Jego perspektyw. świad. o tem wymown.
bo żyła sam. doświadcz. w własn. pewn. szczeg. opisu. ona także
spostrzeż. robio. we Włoszech, zwłaszcza w dwóch punkt. w Padwie i Witerbie. 216

Alhazen w swej optyce VII.48 – powiada: że ciało zanurzone w wodę wydaje
się większe. Witelo do argum. Alhaz. że ~~po~~ illuz. powiększenia się powodują w
bard. ~~przezroczyst~~ jasn. a niegłębo. wodzie. nie jest tak widoczne – jak ja
widziałem taką wodę, przezroczystą jak powietrze w źródle jednem
pod górą, która leży międz. Padwą a Vicenzą – w miejscu, które nazywa
się Bubalus –

pod. robi Wit. dalszą uwagę, że pozorn. zwiększen. obserwuj.
się przedewszyst. w ~~grubszej~~ gęstszej wodzie, zwierciadła ciepł. siarczanej. Gdy to widział, zapalił 217
że 10 kilomet. od Padwy, pod wioską Bagni, na stoku wschodn.
gór euganejskich, które się wyrzynają wielkie. wydob. się termy
siarczane i kąpiele słoneczne – Rzymian. znane jako Fons
Aponi (dzisiaj Abano) lub Aquae Patavinae – do któr. opis Wit.
stosu. się najlepiej: aquae grossiores, sulphureae, calidae =

Pod Padwą widział także Wit. raz przy zach. słoń. ostatni
koloro: ~~koło~~ koła tęcze naokoło. Słońca –

218

W środku. Wtorr – w okolicy Witerb: wydarz. taka rzecz:
W dniach latowych koło mszejo: lub krót. przed zachod. słoń. w okoli.
Witerb. w pewn. przepaści obok. Balneam – która nazyw. się Skały =
Scopuli = znalezli. gwałto. wodospad. Zeszliśmy przeto, aby
zobacz. wody w niej ~~nieja~~ staczającej się mężnie, gdyż słoń. wprost na nięj ~~uderz. się~~ z
świeciło ~~[illegible]~~ Widzieli. wtedy tęczę, która trwa: póty, póki słoń.
było w odpowiedn. pozycji. Dostrzegli. wtedy. wid. zwłaszcz. tęczy-
Ponieważ zaś to, co dawniej mówio. o tęczy, niezupeł. nam
~~[illegible]~~ z dawa: się wystarczaj. – zważywsz. tego, co Arystot. zwięźl. i po
łebnie tak o tem napis. stało się to dla nas ~~pobud~~ pewnością: aby zająć się
~~obecn~~ o kwestyą ~~i kwestyą~~ –

Nie ulega. wątpliw. że to działo się w Bagnorei – starozyt.
Balneum Regis – ktore leży 30 kilom. na półn. od Witerb.;
niedale. od jezior. bolseńskiego = Lago di Bolsena =
okoli. wulkani. =

Boli Kraf. spostrzeż: Baeumk.: wielka różni. międ.
sposob. wyraż. się o zjawi. pogrz. u Szlaz. i we Wtorr.
O Szlaz. zwyk. mówi w nieokreślo. form.: visi sunt
homines, visa est lupus – we Wtorr: nos vidimus –
~~vidimus~~ vidimus, invenimus et nos

O Szlaz: aestimata sunt illa visa fuisse phantasmata a videntibus

Bryda. Bzegelecies przesz. fakt ten do Padwy =

In cogitationem fuit ut praesenti negotio studium applica-
remus = 219

† pod ~~Witerb.~~ Padwą: in quam intuitu nos amor huius studii allexit =
albo: illud nobis principium in ... pod Witerb.:

Te dwa róż. sposo. mowien: sob. wraż. że podczas sweg. pobyt. na Szlas. zat. podcz. lat młodzień. pozna. co im wdzięcz. a co sob. przypisuj; we Wł[oszech]: staj. się samodziel. spostrzeg: naw. metody. obserwato. bo we Włosz. wraża. pobiera. swoj. nauki, któr. na Szlas. ani w Pols. ani w Niemcz. w tej form. i w tej doskonało. nabyć nie mógł. — Witelo 219

W Padw. zast. uniwersy. sławn.

Jest sprawdz. bardzo niepew. czy tam wykład. alb. W. = (tak chce Szokals:) — w każd. raz. w XIII stul. obok prawa wykład. tam artes liberales = zat. mat. i nau. przyrodni. Póź. uniw. wsław. się jako siedlis. nauk przyrodzo. Mikoł. z Kuzy i Kopernik tam studzo. — Galilei tam wykład. — przedzyo. Wite. uczył się tam fizy. i mat. i filozo. wogóle = czy był woj. — kszt. czy takż. sam wykład? Pierw. zdaj. się niewątpli. — bo w przeciwn. raz. były by inn. wzmianki o sportowi. w inn. kraj. osobi. — — 220

Praw. że uniwer. w Padw. dopiero w r. 1260 zakwitł, po zup. reorgani. — Todej przypu. Baeum. (220) że około 1260 lub niedłu. pod. roz. poz. Wit. swoj. stud. a sąd. że ten rok najlep. się zgad. z tem, co wyni. z prolog. perspekty. (201) — dem sądzi nie umieszcz. roku narodze. przed 1230 —

Jednakże na str. 643 w Dodat. i uzupełn. — radzi przes. wgórę rok urodzen. aż do 1220 a popiera to cytat: któr. z pisma de intellig. znajdu. się podob. u S. Tom. Quodlib. VI qu. 11 a. 19 — (643)

[643] Nawet zwrotka przeciw: w uniwersyt. studyi Wit. w Padw. przed r. 1260 czy. przed zreorganiz. pozniej. jakies wykl. sie tam odbyw.: - a moze takze przypuszcz. ze byl tam czyn. jako magist. przez czas jakis -

220 Perspektyw. w kazd. raz. jak. swiadcz. prolog = zost. uczyn. w Witer. na zycz. Wilhel. de Moerbecke =

nie zas w Brzeg. - jak. sadz. Wüstenfeld, Sokolski, Tondra Gley, Widulski - ktor. ile zrozum. cuvia romana - dobr. rozum. przez Windakiew.

ale choc niektor. materyal. do niej (spostrzez.) zost. zebra. w Witerb. to jedn. obszern. studya rozmait. dziel fizyk. i matem. valez. niewatpl. do czas. poby. w Padw. W krot. czas. tak. bogat. materyal ani zebr. ani straw. nie bylo mozn.

221 Opracow. fraz: ze Wilh. auto. naklad. do zajmow. sie tami kwest. jeszcze nie znaz. - jest przesada - skoro wspomi. o spostrzez. fizykal. zrobio. podcz. poby. zweg. w Padw. a trud. przypuscic, zeb z Witerb. odbyc. podro. we stud. dal. do Padwy

W Witerb. przebyw. od 1266-71 czyn. Kurya - pot. znow od 1276-78. Tu takze zied. Moerbecke ktore poswie. Perspekt. byl z nim zaprzyjazn. - sub amoris nexu quo tibi constringor (w pism. fratri Guilelmo de Morbeta ?) - nie dowodzi jak. chce Gley - ze byl rodzo. brat -

K. 16.
2.VII.53. Jak